

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1934*

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΑΙ ΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Μετὰ τοῦ προσφουῶς συνεορτασμοῦ, κατὰ τὴν 25ῃν Μαρτίου, τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Πατρίδος, συνυφάνθη πρό τιος χρόνου καὶ ὁ πανηγυρισμὸς τῆς ἰδρύσεως, ἐπανιδρύσεως μᾶλλον, τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἀθηνῶν παρὰ τὴν κυκλοῦσαν δὲ ἡμᾶς γενικωτέρας ἐκτάσεως καὶ ἐντάσεως αἴγλην ὀφείλομεν σήμερον γὰ περιορισθῶμεν ἰδίως εἰς τὰ τῆς Ἀκαδημίας, τῆς ὁποίας τὴν ἐλπίδα πρὸς πνευματικὴν εὐδοκίμησιν βαυκαλίζουσι τὰ νάματα, τὰ ἀναβλύζοντα ἀπὸ αὐτῆν ταύτην τῶν Πλατωνικῶν κήπων τὴν πηγὴν.

Ἄλλ' ἡ πηγὴ αὕτη κατὰ τὴν νέαν τῆς διευθέτησιν ἐμφανίζεται τριζουρος, ὅπως δυνηθῆ ἢ νέα Ἀκαδημία, ἐνισχυομένη οὕτω διὰ τῆς συνεργασίας τῆς Ἐπιστήμης, τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Τεχνῶν, γὰ συμβαδίσῃ μετὰ τῶν κορυφαίων παραγόντων τῆς παγκοσμίου προσπαθείας.

Τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθηνῶν ὡς πνευματικὸν κέντρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὴν ἐδημιούργησεν εἷς καὶ μόνος ἀνὴρ.

Δὲν εἶναι ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἢ ἐνδεδειγμένη, ὅπως ἐξαρθῆ ἢ ἐπιστημονικὴ δρᾶσις τοῦ ἰδρυτοῦ καὶ ἐν γένει καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν, οὐδὲ ἢ ἰθυνητῆριος δεξιότης αὐτοῦ καθ' ἅπαντας τοὺς διακλαδισμούς τῆς, οὔτε καὶ γὰ μνημονευθῶν αἱ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἀποφασισθεῖσαι καὶ μελετώμεναι διὰ προτομῆς, ἐπάθλου καὶ δημοσιευμάτων τιμὰ ἀγαγνωρίσεως καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν φωτοδότην τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ ἰδρύματος.

Ἄλλ' ὁ φωτοδότης ἔσβυσε.

Καὶ τῶρα μοῦ ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν δύο παλαιοὶ στίχοι :

ἐχάθηκε ὁ τραγουδιστῆς

μὰ τὸ τραγοῦδι μένει.

Τὸ τραγοῦδι ὅμως αὐτὸ δὲν εἶναι, δὲν πρέπει γὰ εἶναι μοιρολόγι. Τοὺς ἄνδρας,

ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν ὁποίων δὲν θὰ ἐπικαθήσῃ ἡ Αἰθήνη, δὲν τοὺς θρηνοῦν, τοὺς ἐξυμνοῦν μόνον. Καὶ ἂν ἡ Ἀκαδημία ἐστεφάνωσε τὸν νεκρὸν τοῦ μὲ δάφνην καὶ μὲ ἐλαίαν, τὸ ὄνομά του θὰ το περιβάλλουν οἱ αἰῶνες διὰ τοῦ φεγγίου τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς.

Ὁ Δημήτριος Αἰγινήτης ἀνήκει εἰς τὴν σειρὰν τῶν μεγάλων Ἑλλήνων ἰδεολόγων: Ὑπῆρξεν ἄξιος τῆς φυλῆς.

Ὅπως δὲ καὶ παλαιὸς συγγραφεὺς ἐγνωμάτευσεν, ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν εἶναι ἀπλῶς φυλῆ, εἶναι κυρίως ἰδέα: ἰδεολογικὸν δηλ. σύνολον. Ἄλλ' ἡ ἰδεολογία τοῦ Ἑλληνισμοῦ—αὐτὸ διδάσκουν οἱ αἰῶνες—συνίσταται, εἰς τὸ νὰ μεταλαμπαδεύῃ τὴν φλόγα τοῦ πολιτισμοῦ διὰ τῆς αὐτοθυσίας του, καὶ καθ' ὃν ἀκόμη χρόνον ἀγωνίζεται νὰ ἀποκρούσῃ τοὺς κνκλοῦντας αὐτὸν ἐρεβώδεις ἐξολοθρευτάς.

Μικρὸν ἐνθύμημα ἐκ τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν δὲν θὰ εἶναι ἀπροσδιόνησον.

Ὅταν, ἐκτραγέντος τοῦ Ἀγῶνος τοῦ 21 εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀποκλεισθέντες Τοῦρκοι, μετὰ τινὰς διακυμάνσεις, παρεδόθησαν τὸ 22, καὶ ἰδίως ὅταν τὸ 24 μετὰ τὴν νίκην τοῦ Μαραθῶνος τοῦ Μαραθῶνος πάλιν!—διεχύθη εἰς τὰς Ἀθήνας κάποια ζεῖδωρος ἐλπίς περὶ τῆς τελείας ἀπαλλαγῆς των ἀπὸ τοὺς δυνάστας αὐτῶν, ἐλπίς διαρκέσασα μέχρι τοῦ ἔτους 26, ὅτε μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου ἤλθε καὶ ἡ σειρὰ τῶν Ἀθηνῶν, κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διετὲς διάστημα ἀπὸ τοῦ 1824 μέχρι τοῦ 1826 ἀνεφάνη πάλιν εἰς τὰς Ἀθήνας ἐν πλήρει αὐτῆς δράσει ἢ κατὰ τὸ ἔτος 1813 ἰδρυθεῖσα Φιλόμουσος Ἑταιρεία, ἣτις καὶ χρησιμοποιεῖ τῶρα τὰ τζαμιά τῆς πόλεως διὰ Σχολεῖα καὶ Βιβλιοθήκας, ἀλλὰ καὶ τὴν περιοχὴν τοῦ ἐπισημοτέρου τζαμοῦ διὰ βοτανικὸν κῆπον, μὴ λαμβάνουσα ἐπ' ὄφιν οὔτε τὰ φυσικὰς εἰς ἐπαναστατικὰς ἐξεγέρσεις ἐμφυλίους διαμάχας, ἀλλ' οὔτε καὶ τὰ κροτοῦντα ἐξωτερικὰ πυροβόλα τοῦ Ἰμπεραίου.

Ἄλλὰ τὰ Γράμματα—ὁ προορισμὸς τῆς φυλῆς—περιεφέροντο ἐν μέσῳ τῶν μαχῶν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς καὶ τῶν τοπικῶν συγκρούσεων, ὅχι μόνον εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος, καὶ ἐπισημοτέρου μάλιστα.

Τοῦ θέματος τούτου μίαν πτυχὴν θὰ ἀναπτύξῃ ὁ τῆς σημερινῆς παηγηγοικῆς συνεδρίας ἀγορητής.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΣΧΕΔΙΑΣΘΕΙΣΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ὑΠΟ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΚΟΥΓΕΑ

Κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν ἡ σκέψις μας καὶ τὸ αἶσθημά μας, ἡ σκέψις καὶ τὰ αἰσθήματα ὅλων τῶν Ἑλλήνων, στρέφονται πρὸς τοὺς ἥρωας τοῦ Εἰκοσιένα, οἵτινες ἠγωνίσθησαν καρτερικῶς καὶ ὑπερανθρώπως, ἠθλήσαν καὶ ἐμαρτύρησαν διὰ

νά μᾶς κληροδοτήσουν ἐλευθέραν πατρίδα. Καί τώρα, καί πάντοτε, καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἐφ' ὅσον ἡ Ἑλλάς θὰ εἶναι Ἑλλάς, ἀνεξάντλητος θὰ εἶναι ὁ θανμασμός καί ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Ἔθνους πρὸς τοὺς ἐλευθερωτάς του καί ποτὲ δὲν θὰ θεωρηθῆ λήξασα ἡ περίοδος τῶν πρὸς αὐτοὺς ὕμνων καί τῶν ἐγκωμίων. Δικαίως λοιπὸν καί εὐλόγως κατὰ τὴν σημερινὴν ἐθνικὴν ἐορτὴν ἀπὸ τῆς καθέδρας τοῦ δημοδιδασκάλου μέχρι τῶν ἀνωτέρων καί ἐπισημοτέρων ἐκπαιδευτικῶν καί μορφωτικῶν βημάτων ἀκούονται καί θὰ ἀκούονται λόγοι, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐξαίρεται τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου παρελθόντος καί θὰ φρονηματίζονται αἱ ψυχαὶ τοῦ παρόντος.

Ἄλλ' ἢ Ἄκαδημία, Σῶμα κατ' ἐξοχὴν τῆς ἐπιστήμης καί τῆς ἐρεῦνης, ἀντιλαμβάνεται ὡς καθήκον αὐτῆς ὄχι μόνον νὰ ὑμνήσῃ ἀλλὰ καί νὰ γνωρίσῃ τὸ ἔργον τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος. Καί ἔκρινεν, ἀντὶ τοῦ συνειθισμένου πανηγυρικοῦ λόγου τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν σημερινὴν διπλῆν αὐτῆς ἐορτὴν, ἥτις ἐφέτος κατατιᾷ τριπλῆ μὲ τὸν ἐορτασμόν τῆς δεκαετηρίδος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Δημοκρατίας, ἔκρινε, λέγω, καλὸν ἢ Ἄκαδημία νὰ προσκομίσῃ ἀμφιέτηρον συμβολὴν εἰς τὴν γνῶσιν καί τὸν διαφωτισμὸν σημείων τινῶν τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐποποιίας, τὰ ὁποῖα ὅσον καί ἂν φαίνονται μικρὰ καί λεπτομερειακά, εἶναι πάντοτε σπουδαῖα, ἀφοῦ ἀφορῶσιν εἰς τὸ μέγιστον γεγονός τῆς νεωτέρας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἱστορίας.

Τὴν ἀντίληψιν ταύτην προτοῦ διακηρύξῃ ἀπὸ τῆς προεδρικῆς αὐτοῦ θέσεως ὁ ποιητὴς εἰς τὸν Λόγον του τῆς 25 Μαρτίου τοῦ 1930, ὅπου ἔλεγεν ὅτι «καλύτερον θὰ προσηρμύζετο ὑπὸ τὴν στέγην ταύτην μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς σημερινῆς πανηγύρεως λόγος ἐρευνητῆς μὲ κάποιον ἀποκλειστικὸν ἐντὸς καθωρισμένων ὁρίων οὐσιαστικὸν περιεχόμενον», εἶχεν ἤδη ἐφαρμύσει ἡ Ἄκαδημία διὰ σοφῶν κατὰ τὴν ἐπέτειον ταύτην γενομένων ἀνακοινώσεων, ὡς ἦτο ἡ «Περὶ τῶν μετὰ τὴν ἄλλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἑλληνικῶν Ἀκαδημιῶν» τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κυρίου Χρυσοστόμου καί ἡ «Περὶ τῆς ἀφιλοκερδείας τοῦ Νικηταροῦ» ὁμιλία τοῦ σεβαστοῦ προέδρου κ. Καμπούρογλου.

Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἀκολουθῶν λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω κατὰ τὴν σημερινὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν ἄγνωστον ὅλως εἶδησιν περὶ σχεδιασθείσης κατὰ τὴν ἐπανάστασιν Ἀκαδημίας, οὐχὶ δηλαδὴ περὶ ἐκπαιδευτικῆς Ἀκαδημίας, ὡς ἦτο ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχική, ἡ Ἀθωνιάς καί ἡ Πατιμιάς Ἀκαδημία, περὶ τῶν ὁποίων ἐπαραματεύθη ὁ Μακαριώτατος, ἀλλὰ περὶ καθαρῶς ἐπιστημονικοῦ καί ἐθνικοῦ καθιδρύματος, ὡς εἶναι ἡ ἰδική μας Ἀκαδημία.

Εἰς τὸ Τμήμα τῶν Χειρογράφων τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης εἰσῆχθη ἐξ ἀγορᾶς τὸ 1904 μικρὰ συλλογὴ ἀπὸ ὀλίγα ἀλλὰ σπουδαῖα ἔγγραφα τοῦ Ἀγῶνος, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὗρηκα καί τὸ ἀκόλουθον. Ἐπιγράφεται:

«ΣΧΕΔΙΟΝ ΠΕΡΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΤΙΝΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ»

χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς 10^{ης} Ἀπριλίου 1824 καὶ ἔχει ὡς ἐξῆς :

Τὸ ἀναγνώσκω δλόκληρον, ἡ δὲ ἀνάγνωσις του καθιστᾷ περιπτῆν οἰανδήποτε ἄλλην ἀνάπτυξιν¹.

Ἡ παρόνομος καὶ ἄχαρις ἀγροικία ἦτις τὸν τέταρτον ἤδη χρόνον καταθλίβει τῆς κλεινῆς Ἑλλάδος τὸ δάπεδον, καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἀπειρόκαλος Νέμεσις ἦτις ἰσχυρογνομώμως ἐμποδίζει τῆς ἀρτιόκου ἡμῶν πολιτικῆς τε καὶ ἠθικῆς ὑπάρξεως τὴν προόδουσαν, ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς ὑποφαινομένους φιλοπάτριδας Ἑλληνας τὴν εὐγενῆ μεγαλοφροσύνην, καὶ τὸ ὑψηλὸν τῆς πατριωτικῆς ἀρετῆς αἰσθημα τῶν περικλειῶν μας προγόνων, βάσιν ἔχον αὐτῆς τῆς ἱερᾶς πατρίδος των τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν εὐκλειαν.

Συνελθόντες λοιπὸν κάτοχοι τῶν τοιούτων φρονημάτων, καὶ διασκεφθέντες μετ' ἐπιστασίας περὶ τῶν προσφευετέρων καὶ πλέον καταλλήλων πρὸς τοῦτο μέσων, ἀπεφάσιον κοινῇ ψήφω τὰ ἀκόλουθα :

Α') Νὰ κινήσῃ ἀνυπερθέτως πρὸς διοργανισμὸν ἐνὸς Ἀκαδημαϊκοῦ Καταστήματος ὑπὸ τῆς Διοικήσεως τὴν προστασίαν, φέροντος τὴν ἐπωνυμίαν Πρυτανεῖον, ἢ Διαιτακῆριον (*Institut*), ὁμοιοειδὲς ὡς ἔγγιστα μὲ τὸ τῆς Σοφῆς Γαλλίας.

Β') Αὐτὸ θέλει σύγκειται ἀπὸ ἑκατὸν μέλη, τὰ ἡμῖς ἐκ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ εἶναι διαμένοντα πλησίον τοῦ αὐτοῦ Πρυτανείου πρὸς ἔγκαιρον τῶν ἐπισουμένων συντέλεσιν.

Γ') Τὰ προβαλλόμενα νέα μέλη δὲν θέλει παραδέχονται, εἰ μὴ μετὰ τὴν ἀκριβῆ ἔρουναν τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς των ἱκανότητος, ὅσα δὲ ἔξωθεν προσκαλοῦνται, θέλει γίνεσθαι παρὰ τῶν ἐνσωματωθέντων μελῶν ἢ ἀπαιτουμένη προσδιάσκεψις πρὶν τῆς τούτων προσκλήσεως.

Δ') Ἐκ τῶν ἄνω μελῶν θέλει ἐκλέγεται ἓνας Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως, ὅστις ἔπεται νὰ εἶναι μὲ ἀνωτέραν παιδείαν, ἀρετὴν καὶ ὑπόληψιν, ἓνας Ἀρχιγραμματεὺς, ἓνας Ἐνταξίας, ἓνας Ρήτωρ, ἓνας Ταμίας, ἓνας Ἐφημεριδογράφος, καὶ εἴ τι ἄλλο ἀναγκαῖον ὑπόουρημα διδόμενον καταλλήλως τῆς ἀξίας ἐκάστον.

Ε') Θέλει ἔχει σφραγίδα φέρουσαν τὴν Ἀθηναῶν σὺν τῷ Ἀπόλλωνι μὲ ἐπιγραφὴν :

«Φρόνησις μετ' ἐπιστήμης καὶ εὐθύτητος» ἢ ἕτερόν τι.

ΣΤ') Ὅλα τὰ ἐπικυρούμενα προβλήματα, θέλει ὑπογράφονται παρὰ τοῦ Προέδρου καὶ προσυπογράφονται καὶ σφραγίζονται παρὰ τοῦ Ἀρχιγραμματέως.

Ζ') Θέλει ἔχει τὰ ἀναγκαῖα πρωτόκολλα διὰ τὸ Γραμματεῖον καὶ ἓνα Κώδικα.

Η') Θέλει ἔχει μίαν ἀνάλογον κοινὴν Βιβλιοθήκην, μὲ ὅσα ἄλλα διακομοῦσι τὸ Κατάστημα.

Θ') Θέλει διενεργήσει τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μὲ ὅλας τὰς φιλανθρωποὺς καὶ φιλελληνικὰς τῆς Εὐρώπης Ἐταιρείας.

Ι') Ἡ Συνέλευσις θέλει εἶναι πλήρης κατ' ἀρχάς, ὅταν ὑπάρχοσι παρόντα τῶν τότε ἐσωματωθέντων μελῶν τὰ δύο τρίτα, ὅταν δὲ ἀναπληρωθῇ ὁ προσδιορισθεὶς ἀριθμὸς τοῦ Καταστήματος, ἀνάγκη πᾶσα νὰ παρευρίσκονται τοὐλάχιστον τὰ τρία πέμπτα ἐκ τῶν διαμενόντων πενήκοντα μελῶν.

ΙΑ') Τὰ μέλη θέλει συνεδριάξωσι δις τῆς ἐβδομάδος, θέλει δὲ συνεσιῶσι πᾶσαν Κυριακὴν.

ΙΒ') Εἶναι ἐπιτετραμένον νὰ ἐνσωματοῦνται εἰς τὴν Διοίκησιν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Καταστήματος, τότε ὅμως ὅταν δὲν ἤθελον εἶναι ἀφεύκτως ἀναγκαῖοι εἰς τὸ Κατάστημα.

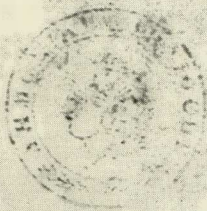
ΙΓ') Ἡ βάσιμος τοῦ Καταστήματος ἀσχολία θέλει ἀποτείνεται εἰς τὴν ἠθικὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ

¹ Κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν δὲν διωρθώθησαν εἰ μὴ ὀλίγα τινὲς ἀνορθογραφίαι.

Σταυροί οι συναδελφοί να με παραδώσετε να με πιάσετε με όποιον τρόπο
είναι Αθήναι 10 Σεπτεμβρίου 1824.

« Κοιμήθης Κόστασις.

« Πη. συνδίκιος Θρακικός.

« Μαρίν Κίσις
« Σαχινίδης Κωνσταντίνος

« Κωνσταντίνος Κότσης.
« Γεωργίου Κωνσταντίνου
« Ν. Μυριανού.
« Γεωργίου Κωνσταντίνου
« Βενιαμίν Κωνσταντίνου
« Κωνσταντίνου Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου
« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου
« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου
« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

« Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

Ἔθλους διαμόρφωσιν, καὶ εἰς τῶν Ἐπιστημῶν καὶ Τεχνῶν τὴν βελτίωσιν, τὰ δὲ μέλη τοῦ διαληφθέντος Καταστήματος θέλει ἔχῃσι τὴν ἄυπνον πανεποπιεῖαν, εἰς τὴν δραστήριον συντέλεσιν τῶν ὄσων ἀνάγονται εἰς τὸ ἀρχικὸν τοῦτο Κατάστημα.

Προηγούμενα καὶ ἀμετάτρεπτα τῶν μελῶν χρῆσι.

Α') Τὸ Κοινὸν τῆς πατρίδος συμφέρον καὶ ἡ ἀκλόνητος τοῦ Καταστήματος παγίωσις θέλει ἔσται ὁ ὑπέριστος Νόμος ἐκάστου καὶ τὸ πρῶτιστον τῆς ἀγάπης των ἀντικείμενον, θυσιαζόντων δι' αὐτὸ τοῦτο πᾶσαν ἄλλην ἰδιοτέλειαν.

Β') Ἰσονομία, εὐθύτης καὶ ἀληθῆς εἰλικρίνεια πρὸς ἕκαστον τῶν μελῶν μὴ ἐξαιρουμένου καὶ αὐτοῦ τοῦ Προέδρου.

Γ') Δραστηριότης ὑπεριότης πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ψηφισομένων καὶ εὐπειθεια ἀμετάθετος.

Δ') Μόνος ὁ ὀρθὸς λόγος ἢ τῶν πλειόνων ἢ ψήφος θέλουν ὑπερισχέει εἰς τὰς ἀποφάσεις.

Ε') Ἐκαστον τῶν μελῶν θέλει ἀσχολεῖται ἐπιμόνως πρὸς ἐφεύρεσιν ὠφελίμων ἐπινοιῶν, τὰς ὁποίας θέλει ὑπεκθέτει ἐγγράφως εἰς τὴν Συνέλευσιν, ἀφ' ἧς εἰς ἐγκριθῶσι θέλει ἀποφασίζονται, καὶ εἰ ἀναγκαῖον θέλει προσκαθηποβάλλονται εἰς τὸ Νομοθετικὸν Σώματος τὴν Συνδιάσκεψιν πρὶν τῆς ἐκτελέσεως.

ΣΤ') Καθεὶς τῶν μελῶν θέλει συνεισφέρει πρὸς οἰκονομίαν τῶν ἀναγκαϊότερων ἐξόδων τοῦ Καταστήματος ὅσα ἡ δύναμις καὶ ἡ προαίρεσις αὐτοῦ τὸν ὑπαγορεύσει, ἀλλ' οὐχὶ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰ γρόσια χίλια (1.000). Ἐκάστου δὲ ἡ καταβολὴ θέλει ἀφιερῶται εἰς χεῖρας τοῦ προσδιορισθέντος Ταμίου, ὅταν δοθῇ παρὰ τῆς Διοικήσεως τὸ ἀπαιτούμενον δι' αὐτὸ οἴκημα.

Ζ') Ὅσα χρήματα ἤθελον κατ' ἔτος ὑπερτερεῖ εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ Καταστήματος, αὐτὰ θέλει μεταχειρίζονται διὰ ψηφίσματος εἰς ἀπόκτησιν τῶν ἀναγκαϊότερων βιβλίων πρὸς ἀπαρτισμὸν τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, καὶ εἴ τι ἄλλο εἰς διαμόρφωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθλους ἀναγκαϊότερον.

Ὁ ρ ο ς .

Μετὰ τὴν κατανόησιν τῶν προηγούμενων, ὀρκίζεται ἕκαστον ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδος καὶ τῆς τιμῆς, νὰ διαφνύξῃ ἀπαρασαλεύτως τὰ καθήκοντα τοῦ παρόντος συνθήματος, συνεργῶντας καὶ ἐπαγρωπῶν ἀείποτε μ' ὅλας τὰς νοερὰς καὶ σωματικὰς τὸν δυνάμεις εἰς ὅσα δύνανται νὰ συντελέσωσι τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Ἔθλους του, καὶ τοῦ Καταστήματος τὴν ἐδραϊὰν ἐμπέδωσιν. Ἐὰν δὲ καὶ ἤθελε φωραθῇ παραβάτης, νὰ ἐπισύρῃ εἰς ἑαυτὸν τὴν ἐκδίκησιν τοῦ ὑπεριότου ὄντος, καὶ νὰ θεωρεῖται ὡς ἐπίορκος καὶ Νόθον τῆς Ἑλλάδος τέκνον, ἔχοντες τὸ δικαίωμα ἅπαντες οἱ συνάδελφοι νὰ τὸν καταδιώκωσι καὶ νὰ τὸν παιδεύωσιν μὲ ὅποιανδήποτε τιμωρίαν.

Ἐν Ἀργεὶ τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1824.

ΠΑΝΟΥΤΣΟΣ ΝΟΤΑΡΑΣ

Π. ΣΚΥΛΙΤΣΗΣ ΟΜΗΡΙΑΝΗΣ

ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

ΟΥΑΛΕΡΙΟΣ ΣΤΑΝΗΣ

ΑΝΘΙΜΟΣ ΓΑΖΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΛΕΤΤΗΣ

Ν. ΜΗΛΙΑΝΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΑΡΑΣ

BENIAMIN KARPE

ΙΩΑΝΝΗΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΥΜΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΙΝΙΑΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΟΝΤΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠΑΝΙΟΛΑΚΗΣ

Ι. Δ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΟΥΖΕΛΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΡΔΑΛΑΚΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΣ
 ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΛΑΡΑΚΗΣ
 ΙΩ. ΚΛΑΔΟΣ
 ΙΩ. ΜΙΚΕΛΗΣ
 ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΒΑΜΒΑΣ
 ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ
 Π. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
 Α. ΠΟΛΥΖΩΙΑΔΗΣ
 Γ. ΠΡΑΪΔΗΣ
 ΓΕΩΡΓ. ΚΑΕΟΒΟΥΛΟΣ
 ΔΡΟΣΟΣ ΜΑΝΣΟΛΑΣ
 ΚΥΡΙΤΣΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Ἀπὸ τὸν χαρακτηῖρα τῆς γραφῆς φαίνεται ὅτι τὸ ἔγγραφον ἐγράφη ὑπὸ τοῦ πρώτου ὑπογράφοντος Πέτρον Σκυλίτη Ὀμηρίδη, ὅστις πιθανώτατα εἶναι καὶ ὁ συντάξας αὐτό. Οὗτος ἀνήκων εἰς τὴν γνωστὴν Χιακὴν οἰκογένειαν εἶχε γεννηθῆ εἰς τὴν Σμύρνην, ἣτο δὲ ἀνὴρ λόγιος ζήσας εἰς Μασσαλίαν καὶ Παρισίους, ὅπου εἶχε συνδεθῆ διὰ φιλίας καὶ πρὸς τὸν Κοραῖν. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἐνημερότης του περὶ τὸ Γαλλικὸν Ἰνστιτοῦτον.

Αἱ τριάκοντα καὶ μία ὑπογραφαὶ ἔχουν τεθῆ ὅλαι ἰδιοχείρως, ἀλλὰ μὲ διάφορα εἶδη καὶ χρώματα μελάνης. Ἀσφαλῶς δὲν ἐτέθησαν ὅλαι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς χρονολογίας τοῦ ἔγγραφου, διότι γνωρίζομεν ὅτι ἐκ τῶν ὑπογραφόντων ὁ μὲν Πολυζώιδης εἶχε φθάσει τὴν 21 Ἀπριλίου ἐκ Λονδίνου, ὅπου εἶχεν ἀποσταλῆ διὰ τὸ δάνειον, ὁ δὲ Γεννάδιος ἐνεφανίζετο εἰς τὴν Ἀργολίδα τὸν Αὐγούστον τοῦ 1824, μόλις πρὸ μικροῦ τότε φθάσας ἐξ Ὀδησοῦ. Ἐκ τῶν ὑπογραφόντων οἱ περισσότεροι εἶναι μέλη τοῦ ἐν Ἄργει τότε ἐδρευόντος Βουλευτικοῦ Σώματος τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως. Ὁ Πέτρος Σκυλίτης Ὀμηρίδης, καθὼς καὶ ὁ Δημήτριος Παρδαλάκης, εἶναι παραστάται (διότι οὕτω ἐλέγοντο τότε οἱ Βουλευταὶ) τῆς Κρήτης, ὅπου ὁ πρῶτος εἶχεν ἀποσταλῆ τὸ 1822 ὡς «διοργανιστὴς» τῆς νήσου. Ὁ Λουκάς Στάης, ὅστις εἶχεν ἐξοπλίσει ἐκ τοῦ ἰδίου πλοῦτον καὶ πλοῖον πολεμικὸν καὶ σῶμα στρατιωτικὸν χάριν τοῦ Ἀγῶνος, ἦτο παραστάτης τῆς νήσου Ἰου. Ὁ Ἀνθιμος Γαζής, ὁ σοφώτατος διδάσκαλος τοῦ Γένους, ἦτο παραστάτης τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῶν νήσων Σκιάθου καὶ Σκοπέλου. Ὁ Νικ. Μηλιάνης, ὅστις ἦτο τόσον πλούσιος, ὥστε νὰ δανείζη τὴν Διοίκησιν χιλιάδα ταλλήρων, ἀντεπροσώπευε τὴν ἐπαρχίαν Λεονταρίου. Ὁ Γεώργιος Καλαρῶς μετὰ τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ Βουλευτικοῦ Πανούτσου Νοταρᾶ ἦσαν τῆς Κορίνθου. Ὁ Ἰωάννης Κοντουμᾶς τῆς Μυκόνου. Ὁ Γρηγόριος Κωνσταντᾶς καὶ ὁ Γεώργιος Αἰνιᾶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ἀναστάσιος Λόντος τῆς Βοστίσης καὶ οὕτω καθεξῆς. Ὁ Ἰωάννης Κωλέττης, ἀντιπροσωπεύων τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, ἦτο καὶ μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ὁ δὲ Κερκυραῖος λόγιος καὶ γλωσσομαθὴς Ἰωάννης Θεοτόκης ἦτο ὑπουργὸς τοῦ Δικαίου. Πάντες εἶναι κυρίως πολιτικοί, τινὲς δὲ ἔχουσι καὶ στρατιωτικὴν ιδιότητα, ὡς ὁ Αἰνιᾶν, ἀλλ' αὕτη εἶναι δευτερεύουσα. Διακρινόμενοι δὲ εἰς παιδείαν καὶ γλωσσομάθειαν παρουσιάζονται εἰς

τὰ πρακτικὰ τῶν συνελεύσεων συχνὰ μετέχοντες ἐπιτροπῶν πρὸς ἐκτέλεσιν λεπτῶν, δυσκόλων καὶ ὑψηλῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἄλλ' ἢ προσοχὴ τοῦ ἐρευνητοῦ δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τοὺς ὑπογράφοντας. Ἐὐθὺς ἀμέσως γεννᾶται ἡ ἀπορία πῶς ἀπὸ τοιοῦτον ἔγγραφοι λείπει ἡ ὑπογραφή τοῦ Σπυρίδωνος Τρικούπη, τοῦ Θεοκλήτου Φαρμακίδου, τοῦ Χρυσόγελου, οἵτινες παρενρισκόμενοι τότε εἰς Ἄργος δρωσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν. Ἡ ἀπουσία τῶν ὑπογραφῶν τούτων δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι τυχαία. Ἄν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὕψιν ἄλλην ἄλλοθεν γνωστὴν εἶδησιν¹, καθ' ἣν ὁ Σπυρίδων Τρικούπης εἶχεν ὑποβάλει κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν πρότασιν ὅπως συστηθῆ «ἐν τοῦλάχιστον Πανεπιστήμιον, ἐμπεριλαμβάνον τοὺς τέσσαρας μεγάλους κλάδους τῆς ἐπιστημονικῆς παιδείας, ἧγουν τῆς Θεολογίας, Φιλοσοφίας, Νομικῆς καὶ Ἱατρικῆς», προσθέτων ὅμως ἐν τέλει ὅτι «τοιοῦτο σχέδιον δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ νὰ βαλθῆ εἰς πρᾶξιν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασίν του», δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι σοβαρωτέρας θὰ εἶχεν ὁ Σπυρίδων Τρικούπης ἀντιρροήσεις διὰ τὴν ἴδρυσιν Ἀκαδημίας, περὶ τῆς ὁποίας δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι καὶ βέβαιος ὅτι θὰ περιοριζέτο εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ χωρὶς νὰ ἀναμειγνύεται αὕτη καὶ εἰς τὰ πολιτικὰ ζητήματα.

Ποίαν τύχην εἶχεν ἡ διὰ τοῦ ἀνωτέρω ἔγγραφου ἐμφανιζομένη προσπάθεια, τὸ μαθάνομεν ἐκ τῶν Πρακτικῶν τοῦ Βουλευτικοῦ, τὰ ὁποῖα ἔχον δημοσιευθῆ εἰς τὰ Ἀρχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας τὰ ἐκδοθέντα τὸ 1862 ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων. Εἰς τὸ πρακτικὸν τῆς 22^{ας} Ἰουλίου 1824, δηλαδὴ τρεῖς καὶ πλέον μῆνας ἀπὸ τῆς συντάξεως τοῦ ἔγγραφου, ἀναγινώσκωμεν τὰ ἐξῆς: «Εἶτα ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τῶν κυρίων Πανούτσου Νοταρᾶ, Ἀνθίμου Γαζῆ, Γρηγορίου Κωνσταντᾶ, Δημητρίου Γουζέλη, Βενιαμίν Λεσβίου, Γεωργίου Καλαρᾶ, Ἰωάννου Θεοτόκη, Δημητρίου Παρδαλάκη, Ἰωάννου Κοντουμᾶ, Σκυλίτση Ὀμηρίδη, Ἰωάννου Κωλέττη, Ἀναστασίου Λόντου, Γεωργίου Σπανιολάκη, Ἰωάννου Δ. Μαυροκορδάτου καὶ Νικολάου Μηλιάνη, οἵτινες προβάλλουσι τὸ νὰ διοργανισθῆ ἐν Ἀκαδημαϊκῶν Κατάστημα ἀπὸ ἑκατὸν μέλη, τὰ ὁποῖα νὰ ἀπασχολῶνται δι' ἰδίας αὐτῶν καὶ φιλελλήνων συνεισφορᾶς εἰς τὴν ἀνάγεσιν σχολείων καὶ ἄλλων τοιούτων πρὸς φωτισμὸν τοῦ ἔθνους καὶ παρακαλοῦσι νὰ διορισθῆ ἐν κατάλληλον εἰς τοῦτο οἰκοδόμημα διὰ τὰς συνελεύσεις των, καὶ ἔμεινεν εἰς σκέψιν».

Διὰ νὰ δειχθῆ δὲ μεταξὺ ποίων ἄλλων ζητημάτων ἀνεγνώσθη ἡ περὶ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ καταστήματος ἀναφορὰ τῶν 15 λογίων Ἀγωνιστῶν καὶ εἰς ποίαν ἀτμόσφαιραν ἀπασχολήσεων καὶ φροντίδων ἦλθε τὸ ζήτημα τοῦτο, ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἀναγνώσω καὶ τὴν συνέχειαν τοῦ πρακτικοῦ τῆς ἰδίας ἐκείνης συνεδρίας: «Εἶτα ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ Νεοκαστροῦ καὶ ἐδιορίσθη ὁ βουλευτὴς Ν. Μηλιάνης διὰ

¹ Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗ, Ἱστορικαὶ Ἀναμνήσεις σ. 207.

νά παραστήση πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν τὴν ἀνάγκην τοῦ φρουρίου καὶ ὅτι νὰ σταλῶσιν ὅσον τάχος αἱ ἀναγκαῖαι τροφαί, πολεμεφόδια καὶ στρατιῶται». *Καὶ ὀλίγον κατωτέρω*: «Ἐγένετο πάλιν λόγος περὶ τῶν ζητουμένων παίδων κατὰ τὰ τμήματα (πρόκειται περὶ τῆς ἐκλογῆς νέων ἐκ τῶν διαφορῶν τμημάτων τῆς χώρας, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐστέλλοντο εἰς Ἀγγλίαν νὰ σπουδάσουν ὡς ὑπότροφοι τοῦ Ἀγγλικοῦ φιλελληνικοῦ κομιτάτου) καὶ ἐνεκρίθη νὰ ἐκλεχθῆ ὁ υἱὸς τοῦ αἰοιδίμου Μάρκου Μπότσαρη ἀπὸ μέρους ὅλων τῶν τμημάτων (δηλαδή ἐκ μέρους ὅλης τῆς Ἑλλάδος) ἐπειδὴ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ πολεμῶν κατὰ τοῦ Σκόνδρα ἔπαισεν ἐντίμως».

Εἰς τὸ πρακτικὸν τῆς μεθεπομένης συνεδρίας, τῆς 24^{ης} Ἰουλίου, ἀναγινώσκομεν: «Εἶτα ἐγένετο ἐπανάληψις λόγου καὶ σκέψεως περὶ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ καταστήματος καὶ διαφιλονεικῆσεως γενομένης, ἔμεινεν εἰς τρίτην σκέψιν διὰ νὰ διαφιλονεικηθῆ καὶ ἀποφασισθῆ». *Εἰς δὲ τὸ πρακτικὸν τῆς ἀμέσως ἐπομένης συνεδρίας, τῆς 25^{ης} Ἰουλίου*: «Ἐγένετο καὶ ἐκ τρίτου λόγος περὶ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ συστήματος καὶ ἔμεινεν αὔριον νὰ παρρησιασθῆ σχέδιον τοῦ ὄργανισμοῦ». *Ὁ ὄργανισμὸς παρουσιάζεται πρᾶγματι εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς 27^{ης} Ἰουλίου, εἰς τῆς ὁποίας τὸ σχετικὸν πρακτικὸν ἀναγινώσκομεν*: «Ἐπαρρησιάσθη ὁ ὄργανισμὸς τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ συστήματος καὶ ἀναγνωσθεῖς ἔμεινεν νὰ γίνῃ σκέψις περὶ τούτου».

Ἐκτοτε οὐδεὶς πλέον γίνεται λόγος περὶ Ἀκαδημαϊκοῦ καταστήματος, οὐδεμίαν εὐρίσκομεν μνείαν τοῦ πράγματος εἰς τὰ ἀκόλουθα πρακτικὰ καὶ οὐδεὶς μᾶς πληροφορεῖ περὶ τῶν λόγων τῆς ματαιώσεως αὐτοῦ. Ἀλλὰ τοὺς λόγους τῆς ματαιώσεως τοὺς μαντεύομεν καὶ τοὺς εἰκάζομεν ἀπὸ τὸ πρακτικὸν τῆς 29^{ης} Ἰουλίου τοῦ 1824, ὅπου ἀναγινώσκομεν: «Σήμερον ἐγένετο λόγος περὶ τῆς ἐκπλεύσεως τοῦ στόλου τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ καὶ ἐνεκρίθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν τινὲς τῶν βουλευτῶν ὅπως θελήσωσι νὰ συνομιλήσωσι μετ' αὐτῶν περὶ ἐκστρατείας καὶ ὅσων ἄλλων ἀναγκαίων εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς πατρίδος». *Καὶ κατωτέρω*: «Εἶτα ἐγένετο λόγος νὰ προστεθῶσιν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ἑξ φρεγάδων καὶ τέσσαρες κορβέται ὡς ἀναγκαῖαι διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς πατρίδος. Εἶτα ἐγένετο λόγος καὶ περὶ τῶν εἰς διάφορα μέρη εὐρισκομένων δυστυχῶν Κρητῶν στερουμένων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, καὶ ἐνεκρίθη ὅτι νὰ γίνῃ προβούλευμα πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν διὰ νὰ λάβουν πρόνοιαν νὰ προμηθεύσουν τὰς ἐν Κρανιδίῳ, Ἄργει καὶ Μονεμβασίᾳ ἀπόρους οἰκογενείας μὲ 500 κοιλὰ σιτάρι». *Καὶ ἐν συνῆχείᾳ παρελαύνουν εἰς τὸ ἴδιον καθὼς καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα Πρακτικὰ τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος, συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις, περὶ ἐξαγορᾶς τῶν αἰχμαλωτισθέντων γυναικοπαίδων τῶν Ψαρρῶν, περὶ ἐπισκευῆς φρουρίων, περὶ ἐξοπλισμοῦ στόλων καὶ ἄλλαι φροντίδες πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπερχομένων νέων κινδύνων.*

Εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ σκέψις τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας, τῆς ἀνωτάτης

αὐτῆς πνευματικῆς ἐστίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ ἐκπορευθῆ ὄχι μόνον ὁ ἐπιστημονικός, ἀλλὰ καὶ ὁ πολιτικός διαφωτισμὸς τοῦ Ἑθνους εἰς τὰς κρίσιμους ἐκεῖνας ἡμέρας, ἐγεννήθη εἰς τὴν ψυχὴν τῶν μορφωμένων καὶ διανοουμένων ἀνδρῶν τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς σιγμὰς θάρρους, ἐλπίδων καὶ αἰσιοδοξίας διὰ τὴν ἔκβασιν τοῦ Ἀγῶνος, καὶ ἔσβησε μὲ τὴν νέαν πνοὴν τῶν ἀντιξίων ἀνέμων. Τοιαῦτα σκέψεις καὶ τοιαῦτα μεγαλεπήβολα ὀργανωτικὰ σχέδια, πὺν φανερώνουν τὴν πεποίθησιν εἰς τὴν σταθερότητα τοῦ ἀνεγειρομένου ἐλευθέρου κρατικοῦ οἰκοδομήματος, ἐγεννήθησαν ὕστερ' ἀπὸ τὸν θρίαμβον τῶν Δερβενακίων καὶ ἀπὸ τὴν τελεσφόρον ἀντίστασιν εἰς τὴν πρώτην πολιορκίαν τοῦ Μεσσολογγίου, ἐθερμάνθησαν ἀπὸ τὴν φλόγα τοῦ φιλελλητισμοῦ καὶ εὐνοήθησαν ἀπὸ τὸ ἐπιτευχθῆν ἐν Εὐρώπῃ δάνειον, ἀλλὰ ἐσαρώθησαν ὕστερον καὶ κατεπνίγησαν ἀπὸ τὴν λαίλαπα πὺν ἐξαπέλυσεν ἡ ἐπιδρομὴ τοῦ Ἰμβραήμ. Ὅπωςδὴποτε προξενεῖ θαυμασμὸν καὶ κατάπληξιν τὸ γεγονός, ὅτι ἐν μέσῳ τῶν καπνῶν καὶ τῆς ταραχῆς τοῦ πολέμου, ἀντιμετωπίζοντες τόσας ἀνάγκας καὶ περιβαλλόμενοι ἀπὸ τοιαύτας φροντίδας, ὡς ἦσαν αἱ ὀχυρώσεις κάστρων, οἱ ἐξοπλισμοὶ στόλων, αἱ συγκροτήσεις στρατιωτικῶν σωμάτων, ἡ προστασία ἀστέγων καὶ πεινῶντων πληθυσμῶν, εἶχον οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι τὴν ἠρεμίαν καὶ τὴν δύναμιν νὰ σκέπτονται καὶ νὰ συζητοῦν διὰ τὴν ὀργάνωσιν Ἀκαδημιῶν καὶ Πανεπιστημίων.

Διὰ τῆς σημερινῆς ἀνακωνώσεώς μου ἠθέλησα νὰ παρουσιάσω ἐνώπιόν σας ἐν ἄγνωστον σημεῖον τοῦ Ἀγῶνος, ἐλάχιστον μὲν καθ' ἑαυτό, ἀλλὰ μεγάλης ὁμως σημασίας διὰ τὴν πνευματικὴν κίνησιν τῆς ἠρωϊκῆς ἐκείνης ἐποχῆς. Πόσαι ἄλλαι ἀκόμη τοιαῦται σκέψεις καὶ πράξεις τῶν Ἀγωνιστῶν δὲν λανθάνουν εἰς τὰ κοινοτοβριθῆ καὶ ἀκατάτακτα ἀκόμη Ἀρχεῖα, ἢ δὲν ἐχάθησαν διὰ παντός ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν καὶ τὴν ἀδιαφορίαν μας; Διότι πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι ἡ γενεὰ τοῦ Ἀγῶνος ἔδειξεν ἀγάπην καὶ στοργὴν διὰ τὰ ἔγγραφα αὐτοῦ. Οἱ Ἀγωνισταὶ περιονέλεξαν καὶ ἐφύλαξαν ὡς κειμήλια ἕκαστος τὰ προσωπικά του ἔγγραφα. Ἀλλ' οἱ υἱοὶ καὶ οἱ ἔγγονοι τῶν Ἀγωνιστῶν, πλὴν ὀλίγων ἐξαιρέσεων, τὰ παρημέλησαν, τὰ περιεφρόνησαν καὶ τὰ κατέστρεψαν. Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρίας, ἥτις παρὰ τὰ γλίσχα αὐτῆς μέσα πολλὰ διέσωσε, ἐξεδηλώθη σχετικῶς ἀργά. Ἀκόμη δὲ περισσότερον καθυστερημένη ἦλθεν ἡ ὑπὲρ τῶν ἐγγράφων τοῦ Ἀγῶνος νομοθετικὴ μέριμνα τοῦ Κράτους, ἥτις ἐφηροδόθη κατὰ τρόπον ἀτελῆ καὶ ἀνεπαρκῆ, καὶ διὰ τὴν περισυλλογὴν, ἀλλὰ πρὸ πάντων διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν περισυλλεγέντων, τὰ ὁποῖα δυστυχῶς δὲν κατωρθώθη ἀκόμη νὰ γίνωνν προσιτὰ εἰς τὴν ἔρευναν. Δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν νὰ μὴ ἐκφρασθῆ καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ἡ ὀδύνη, διότι προχθὲς ἀκόμη ἐπωλήθησαν ἀπὸ τὰς ἀποθήκας τῆς Βουλῆς ὡς ἄχρηστον ὑλικόν, ὄχι βέβαια δι' αἰσχροκέρδειαν, ἀλλ' ἀπὸ ἄγνοιαν καὶ ἀδιαφορίαν,

πολύτιμα ἔγγραφα τοῦ Ἀγῶνος, μεταξὺ τῶν ὁποίων καί τινα δωρηθέντα ἀπὸ Ἀγωνιστὰς ἢ ἀπογόνους Ἀγωνιστῶν.

Καὶ ἂν τὸ Κράτος ἔχῃ χρέος νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν περισυλλογὴν καὶ τὴν ταξινομήσιν τῶν ἐγγράφων τοῦ Ἀγῶνος, ἢ Ἀκαδημία ἔχει καθήκον νὰ ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν. Τῆς μακροαίωνος ἐλληνικῆς ἱστορίας τὰ γραπτὰ ἱστορικά μνημεῖα εἶναι καὶ εἰς ποσὸν καὶ εἰς ἀξίαν ἀνάλογα πρὸς τοὺς χρόνους καὶ πρὸς τὴν ἔκτασιν τοῦ ἱστορικοῦ βίου, τὸν ὁποῖον δῆρυσαν, καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐδημιούργησαν οἱ Ἕλληνες. Καὶ διὰ μὲν τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς καὶ διὰ τὰ μνημεῖα τῆς βυζαντινῆς καὶ τῆς μεσαιωνικῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας ἐνδιαφέρονται ἀπὸ μακροῦ χρόνου καὶ οἱ ξένοι. Αἱ Ἑλληνικαὶ Ἐπιγραφαὶ περισυλλέγονται καὶ δημοσιεύονται ἀπὸ τοῦ 1828 μέχρι σήμερον ὑπὸ τῆς Πρωσικῆς τοῦ Βερολίνου Ἀκαδημίας, τὰ δὲ Βυζαντιακὰ καὶ τὰ Μεσαιωνικὰ ἐλληνικὰ ἔγγραφα ὑπὸ τῆς Βαυαρικῆς τοῦ Μονάχου. Διὰ τὰ ἔγγραφα τῆς νεωτέρας ἡμῶν ἱστορίας ἀτυχῶς ἢ εὐτυχῶς δὲν ἐνδιαφέρεται ἢ προηγημένη ἐπιστήμη τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης, οὔτε ὑπάρχει ἐλπίς ἢ φόβος νὰ ἐνδιαφερθῇ εἰς τὸ προσεχὲς τοῦλάχιστον μέλλον. Ἡ δημοσίευσίς λοιπὸν καὶ ἡ μελέτη τούτων εἶναι ἔργον καὶ καθήκον ἀποκλειστικῶς ἐλληνικόν. Ἡ ὑπὸ τὸν τίτλον Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ἰδρυθεῖσα σειρὰ δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας, τῆς ὁποίας ἐξεδόθη ἤδη ὁ 1^{ος} τόμος χορηγούσης ἐν μέρει τῆς φιλοπάτριδος Κυρίας Ἑλενας Βενιζέλου, πρέπει νὰ πικνωθῇ, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποτελεσθῇ μὲ τὸν καιρὸν καὶ ἀνάλογον πρὸς τὰ *Monumenta Germaniae Historica* τῶν Γερμανῶν καὶ τὰ *Monumenta Historiae Patriae* τῶν Ἰταλῶν, τῶν ὁποίων κατὰ ἑκατοντάδας ἀριθμοῦνται οἱ τόμοι.

Ὁ μέγας ἱστορικὸς Γεώργιος Νίβουρ, ὅστις ἦτο καὶ μέγας φιλέλληγ, θαυμαστῆς καὶ ὑποστηρικτικῆς τοῦ ἐλληνικοῦ Ἀγῶνος, ἰδρύνων πρὸ 110 ἐτῶν τὴν σειρὰν τῶν Ἱστορικῶν Μνημείων τῆς Γερμανίας, ἐγνώριζε πολὺν καλὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, ὅταν ἔθτεν ὡς ἔμβλημα τῆς ἐκδόσεως τὸ ρητόν: «*Sacer amor patriae dat animum*». (Ἡ ἱερὰ ἀγάπη τῆς πατρίδος ἐμψυχώνει).

Πράγματι τοιοῦτον ἐπίγραμμα θὰ ἤρμοζε καὶ διὰ τῆς ἰδικῆς μας πατρίδος ἱστορίας τὰ Μνημεῖα, μάλιστα δὲ διὰ τὰ ἔγγραφα τοῦ Ἀγῶνος, τὰ ὁποῖα συγκεντρωνόμενα καὶ μὲ τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης ἐκδιδόμενα, θὰ ἀποτελέσουν ὄχι μόνον τὰς ἱστορικὰς πηγὰς, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θὰ γραφῇ μίαν ἡμέραν ἢ προσδοκωμένη πλήρη καὶ ἀνόθεντος ἱστορία τοῦ Ἀγῶνος, ἀλλὰ θὰ ἀποβοῦν ἢ ὀροσερὰ καὶ ἀσειρέντος πηγὴ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἀντλή τὸ Ἔθνος τὰ νάματα τῆς ὑψηλοφροσύνης, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς πρὸς τὴν Πατρίδα ἀφοσιώσεως, ἥτις εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν συνέχισιν καὶ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ἱστορικῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς.